

INTERJÚ

Interjú a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült Makovényi Ferenc építész, főiskolai tanárral

**An Interview with Ferenc Makovényi, Architect, College
Professor and Recipient of the Knight's Cross of the
Hungarian Order of Merit**

Szabó Csaba

Dr., PhD, főszerkesztő-helyettes, egyetemi docens, rendőr alezredes
Belügyminisztérium,
Belügyi Szemle szerkesztősége,
Széchenyi István Egyetem,
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar
csaba.szabo3@bm.gov.hu

A szerzők a kéziratot magyar nyelven nyújtották be. Benyújtás: 2025. 12. 20. Átdolgozás: 2026. 02. 23.
Elfogadás: 2026. 03. 10.

Absztrakt

A Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozatának 2025. évi kitüntetettje, Makovényi Ferenc építész, főiskolai tanár, több évtizedes oktatói, szakmai és közéleti tevékenységével a magyar építészeti kultúra, a mérnökképzés és a közszolgálat kiemelkedő alakja. Az interjú középpontjában az építés és tanítás mint egymást kiegészítő hivatások állnak, melyek egyaránt a közjó szolgálatát jelentik. A beszélgetés áttekinti a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karán végzett dékáni munkát, a Magyar Építész Kamarában vállalt minőségbiztosítási és továbbképzési szerepet, valamint a SOAR nemzetközi kezdeményezésben végzett tevékenységet, amely a vallási helyszínek biztonságát és rezilienciáját erősíti.

Makovényi Ferenc értékelést ad az építészképzés jelenlegi kihívásairól, a kamarai továbbképzés szükségességéről, valamint a településképi arculati kézikönyvek gyakorlati hasznáról és fejlesztési irányairól. A gondolatok középpontjában a szakma felelőssége, a kulturális értékek megőrzése, a közérdekű beruházások minősége és az élethosszig tartó tanulás fontossága áll. A személyes záró gondolatok az értékrend, a családi háttér és a hivatástudat szerepét hangsúlyozzák abban, hogy az építészet – mint a kultúra egyik legkézzelfoghatóbb formája – képes legyen hozzájárulni egy élhetőbb és emberibb világ megteremtéséhez.

Kulcsszavak: interjú, építészet, vallási helyek, mérnökképzés

Abstract

Ferenc Makovényi, architect and college professor, recipient of the Knight's Cross of the Hungarian Order of Merit, Civil Division, in 2025, is an outstanding figure in Hungarian architectural culture, engineering education and public service, with several decades of teaching, professional and public engagement behind him. The interview focuses on architecture and teaching as mutually reinforcing vocations, both of which serve the common good. The conversation reviews his work as Dean of the Ybl Miklós Faculty of Architecture and Civil Engineering at Szent István University, his role in quality assurance and continuing professional training within the Hungarian Chamber of Architects, and his activities in the international SOAR initiative, which seeks to strengthen the security and resilience of religious sites.

Ferenc Makovényi offers his assessment of the current challenges facing architectural education, the necessity of continuing professional training within the Chamber, and the practical benefits and future development of municipal townscape identity manuals. At the heart of his reflections are the responsibility of the profession, the preservation of cultural values, the quality of public-interest

investments, and the importance of lifelong learning. His personal closing thoughts emphasise the role of values, family background and a sense of vocation in enabling architecture – as one of the most tangible forms of culture – to contribute to the creation of a more liveable and humane world.

Keywords: interview, architecture, religious sites, engineering education

2025-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozatának kitüntetésében részesült. Mit jelent önnek ez az elismerés, és milyen üzenetet lát benne az építész hivatás és a közszolgálat számára?

Természetesen nagy megtiszteltetés, ilyet nagyon ritkán kap az ember. Én ez előtt tíz évvel kaptam egy kitüntetést, az Apáczai Csere János díjat, ami az oktatásért adható legmagasabb kitüntetés. A mostani kitüntetés indoklásában is szerepelt korábbi dékáni munkám, de szerepelt a Magyar Építész Kamara elnökségi tagjaként eltöltött idő is, ami négy ciklus, azaz 16 év volt. Ha össze kellene foglalni azt, hogy mivel foglalkoztam életemben, akkor ez két szóval megtehető: építés és tanítás. Szerencsés ember vagyok, mert szinte egész életemben tanítottam és néhány időszaktól eltekintve építettem. A két dolog persze szorosan összefügg, mert a tanítás is építés, embereket építünk, karaktereket, egyéniségeket próbálunk formálni, útra bocsátani. Az építés és a tanítás is közszolgálat, de voltaképpen szinte minden szakmát lehet úgy művelni, hogy az a közösségnek hasznos legyen és szolgálja, bővítse értékeit.

Pályafutásának fontos állomása volt a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karának dékáni megbízatása. A kar ma az Óbudai Egyetem részeként működik. Mely döntéseire a legbüszkébb ebből az időszakból, és hogyan látja ezek hosszabb távú hatását az építészképzésben és a szakmai utánpótlásban?

Az oktatáshoz való kapcsolódásom a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdődött, ahol a diploma megszerzése után tíz évig tanítottam az Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszéken. Mezőgazdasági épületekkel foglalkoztam, a vidék építészetével, és ez elkísért egész életemben. A Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karára Reischl Gábor hívására mentem 2003-ban. A Ybl hagyománya a „gumicsizmás építész”, aki az építés helyszínén segíti az építész munkáját. Az épület a Thököly úti épület homlokzatán ma is olvasható: *ÁLLAMI FELSZŐ ÉPÍTŐ IPARISKOLA*. Az Ybl-ből kikerülő diákok a gyakorlat emberei voltak. Ezekben az években kezdődött a bolognai rendszer bevezetése,

a kétszintű oktatás, a BSc és MSc szint általánossá válása. Ez az építész oktatásban jelentős zavarokat okozott. Az Ybl hagyományosan egy főiskola volt, ami az új rendszerben BSc-nek felel meg, de a Budapesti Műszaki Egyetem sem tudta sokáig eldönteni, hogy az egyfokozatú vagy a kétfokozatú képzés irányába menjen. Nyilvánvaló volt, hogy az Ybl kizárólag BSc-vel nem lesz versenyképes, ugyanakkor nem voltunk kellően felkészültek arra, hogy mesterkurzusokat indítsunk. A Szent István Egyetem részeként, amely elsősorban hagyományai miatt az agrárképzés első számú oktatási helye volt, sokat kellett küzdeni az építő építész és műszaki menedzser szakok elismeréséért. Az agrárképzés népszerűsége akkoriban nem volt túl magas, a jelentkezésekben az Állatorvosi Kar az Ybl és a Gazdaságtudományi Kar járt elől, és az Ybl kereste a helyét ebben a rendszerben. Már dékánként akkoriban felvettem a kapcsolatot az Óbudai Egyetemmel és felajánlottam csatlakozásunkat, ami azonban akkor nem volt aktuális. Örülök neki, hogy most helyére került a kar, örülök neki, hogy újabb és újabb mesterképzések indulnak és a doktori képzésre is készen áll a kar. De ez nem jelenti azt, hogy elveszíti gyökereit, továbbra is a gyakorlati képzés az iskola fő profilja. Az iskolák alapja nem a fizikai környezet, noha az is sokat számít, hanem azok az emberek, azok a tanárok, akik hitelesek, akikre a hallgatók felnéznek, akiknek gyakorlati tapasztalatuk van és ezt át is tudják adni a fiataloknak. Két dékáni ciklust szolgáltam és azt hiszem, hogy nem az én feladatom megítélni ezeknek az eredményeit. Amit ma látok az az, hogy az Ybl a hazai mérnökképzés biztos pontja.

A Magyar Építész Kamara elnökségi tagjaként rendszeresen foglalkozik a szakmai önszabályozás és a továbbképzési rendszer kérdéseivel. Miben áll ma a kamarai minőségbiztosítás ereje, és hol lát sürgető fejlesztési irányokat?

Valóban négy cikluson keresztül voltam elnökségi tag és az oktatással, illetve a nemzetközi ügyekkel foglalkoztam. A nemzetközi ügyek azért fontosak, mert rengeteget lehet tanulni a környező országok gyakorlatából, akik hasonló kihívásokkal néznek szembe, mint mi. Az építész szakma mindenütt nagy változások előtt áll. A digitalizáció olyan lehetőségeket és kihívásokat jelent, ami újraértelmezi a szakmát. Egy már végzett mérnök tudása öt év alatt olyan mértékben avul el, ha nem gyakorolja folyamatosan a szakmát, hogy szinte kezdheti előlőről az egyetemet. Régen generalista építészeket képeztek, mi még úgy nevelkedtünk, hogy egy családi házat teljes egészében meg tudtuk tervezni, annak statikájával és szinte összes szakágával együtt. Ma már a statika önálló szakág, akárcsak a gépészet vagy az elektromos tervezés, de önálló lett a belsőépítészet, a tájépítészet, a településtervezés, a tűzvédelmi tervezés, és az építészeti

tervezés egyre inkább egyeztetések sorává vált. Az utóbbi négy évben a kamarai továbbképzéssel foglalkoztam, és egyre világosabb, hogy ahogy az orvosoknak, ügyvédeknek, úgy az mérnököknek és az építészeknek is szükségük van egy élethosszig tartó tanulásra és folyamatos továbbképzésre, de ezt nem egyszerű elfogadtatni. Mint minden kötelező továbbképzést ezt sem fogadják lelkesen a kollégák, sokszor nyügnék tekintik, amiben persze mi is hibásak vagyunk, mert még nem tudjuk jól megszervezni és érdekessé tenni ezeket a képzéseket. Sokat kellett foglalkozni a szabályozási kérdésekkel, miközben a jogi környezet sajnos nagyon gyakran változik, és ezt sem a szakma gyakorlóí, sem az állami és önkormányzati hivatalok sem tudják folyamatosan követni.

Nemzetközi szerepvállalásai között szerepel a SOAR kezdeményezésben végzett szakértői és zsűritagi munka, amely a vallási helyszínek biztonságát és rezilienciáját erősíti. Milyen tervezési és városbiztonsági tanulságokat tart a leginkább „hazavihetőnek” a magyar gyakorlat számára?

A SOAR kezdeményezésbe úgy kerültem, hogy az Európai Építész Kamarák Szövetségének (ACE) két évig elnökségi tagja voltam és így jelöltek zsűritagnak egy SOAR pályázatba. Ez a kezdeményezés a vallási helyek biztonságával foglalkozik. Meglepetve tapasztaltam, hogy mennyire elhanyagolt ez a kérdés Európa-szerte. Akik ezzel foglalkoznak tudják, hogy a statisztikai adatok aggasztóak, nem véletlen, hogy ezt csak zárt körben publikálják. Az építészetnek az egészség és a biztonság fenntartása alapvető feladata. A szent helyek biztonsága olyan környezet-kriminálisztikai kérdés, melynek komoly tudományos háttere van. Az épületek védelme nem csak fizikai védelmet jelent, olyan környezetet kell teremteni, ami eleve megnehezíti a rossz szándékú emberek kártevését. De nemcsak az épületet kell védeni, hanem a benne lévő összegyűlt embereket, a híveket, a gyülekezetet. Fel kell készíteni őket azokra a rendkívüli eseményekre, amelyek bekövetkezhetnek. Tudniuk kell, hol álljon meg a mentőautó, ha el kell vinni egy rosszul lévő embert. De tudni kell azt is, hogy támadás esetén hogyan és hova kell menekülni. Ez nem jelent ijesztgetést, éppen ellenkezőleg, ez biztonságot, megnyugvást adhat a híveknek, hogy olyan helyen vannak, ahol gondoskodnak a védelmükről és védik őket. A SOAR-ban sok jó példát ismertünk meg, melynek mielőbbi hasznosítása remélhetőleg megtörténik. A tudás rendelkezésre áll.

Az építészet jövőjéről szóló 2025. évi szakmai vitákon is megszólalt. Mely három, rövid távon megvalósítható prioritást tart kulcsfontosságúnak az építészképzés és a közérdekű beruházások minőségének javításához?

Az építészet a kultúra része. Az építészetet a kultúra felől érdemes megközelíteni. Az építészképzésünk problémái az általános kulturálatlanságból adódnak, abból hogy az általános és középiskolák ebből a szempontból nem jól végzik a munkájukat. Az egyetemek abban érdekeltek, hogy megtartsák hallgatóikat, érdekes, élményszerű oktatást nyújtsanak. A mai gyakorlat szerint egyetem után két évvel, igazolt szakmai gyakorlat után teljes körű tervezői jogosultságot kapnak a végzettek. Ez véleményem szerint hibás gyakorlat. Szlovákiában már a kamara csak akkor ad tervezői jogosultságot, ha a fiatal mérnököknek nemcsak elkészült terve van, hanem a terv megvalósult, felépült, és ő a kivitelezésben mint tervezői művezető részt vett. A szlovák gyakorlat azt mutatja, hogy végzés után körülbelül öt évvel érik el a fiatalok ezt a szintet. Azt is hibának tartom, hogy a tervezői jogosultság egyfokozatú. Ez persze európai előírás, akárcsak a kétfokozatú képzés. Mégis belegondolva volt annak létjogosultsága, hogy a fiatal tervező először kisebb épületek tervezésére kapott jogosultságot, és fokozatosan szakmai tapasztalatot gyűjtve kapott teljes körű felhatalmazást a tervezésre. Az is igaz, hogy most is vannak olyan országok az Európai Unióban, ahol a diploma után azonnal teljes körű tervezési munkát végezhet az építész. A különbség az, hogy ott az építész fogalma teljesen mást jelent. Az olasz „architetto”, aki egy formaképző designer, nem sokat foglalkozik sem a tartószerkezettel, sem a kivitelezéssel, ellentétben a német „Architekt”-tel, akinek még a költségvetés összeállítása és a kivitelezési számlák ellenőrzése is a feladata. Magyarországon még tartja magát valamennyire a generalista építészképzés koncepciója, ezért is tudnak a végzett hallgatóink könnyen elhelyezkedni nyugaton. Aggasztó, hogy a végzettek közül egyre többen keresik külföldön a megélhetést. Nagyon remélem, hogy néhány éven belül ez a folyamat megfordul és hazajönnek ezek a fiatalok. A közbeszerzések terén nagy változást jelentett az állami beruházásokról szóló törvény, ami végre pontosan és korrekt módon szabályozza azt, hogy hogyan kell egy állami beruházást lebonyolítani. Ez nem egy egyszerű folyamat, de állítom, a mostani törvényünk garantálja, hogy a közpénz felhasználása a lehető legjobb legyen. Azt sajnálom, hogy ez csak mostanában született meg.

A Magyar Tudományos Művek Tára adatbázisában hosszú évekre visszanyúló publikációs és oktatásszervezői munkája látható. Hogyan hangolja össze a tervezői praxis tapasztalatait a kutatással és az egyetemi feladatokkal úgy, hogy ezek kölcsönösen erősítsék egymást?

A tervezés és a kutatás szorosan összefügg egymással, gyakorlatilag minden tervezés egy kutatással kezdődik. Amikor egy megbízást kapok, az első hónapok azzal telnek, hogy a megbízót felkészítsem arra, hogy jó megbízó legyen.

Igyekszem összeszedni a megépült jó és rossz példákat, közösen kielemezni a megbízóval, és így, egy idő után ő is jobban meg tudja fogalmazni, hogy valóban milyenek az igényei. Ez vonatkozik magán megbízásokra, de állami és önkormányzati megbízásokra is, hiszen a megbízó nem szakember, de mégis elvárjuk tőle, hogy szakmailag helyes igényeket fogalmazzon meg. Régen az uralkodókat felkészítették arra, hogy jó megrendelők legyenek, tanították, képezték őket. Az állami beruházásokról szóló törvény ebben a szellemben szakértői segítséget nyújt az államnak, hogy a megbízás a közösség érdekeit szolgálja.

A településképi arculati kézikönyvek és a településképi rendeletek szakmai vitáiban is aktív volt. Mit tart a legnagyobb előrelépésnek, és mi az, ami még hiányzik a következetes, közérdekelt szolgáló alkalmazásukhoz?

A településképi arculati kézikönyvek, a TAK-ok igazi hungarikumok. Amikor az ACE-ban elmondtam és megmutattam az arculati kézikönyveinket, általános elismerés és irigység volt tapasztalható. Nem hitték el, hogy szűk két év alatt minden település ilyen kézikönyvet készített. Azt gondolták a kollégák, hogy ez egy turisztikai kézikönyv. Való igaz, akár ilyen célra is alkalmas lenne. A szándék nemes és jó, a megvalósítás egy kicsit elsietett volt. Ezen lehetne segíteni, ha ezeket a kézikönyveket úgymond karbantartanánk, felülvizsgálánánk, átdolgoznánk. Ehhez persze szándék és pénz kell. Az arculati kézikönyvek nagyon jó lenyomatai a múltnak, a hagyománynak, a kultúrának. Amit kritizáltam, az az, hogy sok helyen egy csapat 10–15 kézikönyvet gyártott le egy kaptafára, mert nem volt kellő kapacitás, elég szakember ahhoz, hogy helyben készüljenek ezek a munkák. A kézikönyvekben a Lechner Tudásközpont ajánlásai szerepelnek, amelyek inkább általános érvényű szabályok. Ezek természetesen építészeti szempontból igaz és jó elveket mutatnak be, de szükség lenne a helyi megoldások felvázolására is. Több száz kézikönyvet végigolvastva azt láttam, hogy egy-két helyen foglalkoznak csak a jövővel. A települési arculati kézikönyvek teljesen mást jelentenek egy Budapesti kerületben, mint egy borsodi háromszáz fős településen. Itt visszatérnék a mezőgazdaság és a vidék helyzetére. Kirívó az ellentét a nívós városi építészet és falvaink környezeti állapota között. Az építészek számára sajnos nem vonzó egy falusi családi ház, pedig egy jó példával ott lehetne a legtöbbet segíteni. Mindenki figyelmébe ajánlom az osztrák *Gestalten* kiadványokat, amelyek több mint harminc éve jelennek meg, és sokat javítottak az ottani környezetkultúrán.

Személyes zárókérdésként: több évtizede egyensúlyoz vezetői, oktatói, kutatói és tervezői feladatok között. Milyen mindennapi szokások és értékek segítettek ebben leginkább?

Az igaz, hogy folyamatosan egyensúlyozni kell a szakmai feladatok között, de ez csak úgy lehetséges, ha az ember mögött biztos családi háttér van. Ha valamire büszke lehetek, akkor az a családom, feleségem, két lányom és az ő családjaik, mert ők támogattak mindenben. Fontos az állami kitüntetés, de számomra kitüntetés az is, ha rám köszön és rám mosolyog egy volt tanítványom az utcán, vagy ha úgy beszélnek egy házamról jelenlétemben, hogy nem tudják, hogy azt én terveztem, és hibái mellett tudnak jót is mondani róla. Kitüntetés az, hogy voltak kiváló tanárain, vannak barátaim, kollégáim.

Próbáltam tanítani és építeni, de egész életemben kerestem valamit. Kerestem azokat az embereket, azokat az eszméket, azokat a cselekvési formákat, amivel jobbra, élhetőbbé, boldogabbá tesszük a világot. A követ faragni kell, a sánt csiszolni, a tanulót oktatni, a növényt metszeni ahhoz, hogy hasznos legyen és betöltse hivatását. Mindig lehet változtatni, mindig lehet bocsánatot kérni, mindig lehet megköszönni, mindig lehet jót tenni és segíteni, dolgozni, tanulni. Egészen addig, amíg élünk. Nem baj, ha bizonytalankodunk, ez természetes a mai világban. De ha van egy belső iránytű, van hit, tartás, erő, akkor nagyon nagy baj nem lehet.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Szabó Cs. (2026). Interjú a Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetésben részesült Makovényi Ferenc építész, főiskolai tanárral. *Belügyi Szemle*, 74(4), 1099–1113. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2026.v74.i4.pp1099-1113>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Szabó Csaba, aki a csaba.szabo3@bm.gov.hu e-mail címen érhető el.